

stærke Magt, politisk og økonomisk, bevirker, at de Foranstaltninger, der anvendes, snarest er en Mellemting mellem gammel Kapitalisme og ny Socialisme. Selv de mest uopdrægede kapitalistiske Regeringer tvinges ind paa denne Vej. Brúnings Nodforordninger i Tyskland taler et kraftigt Sprog herom. Men det er naturligvis givet, at en socialistisk Regering vil gaa langt videre og søge langt mere konsekvente og derfor virksomme Forholdsregler gennemført.

Saaledes opstaar da Statskapitalismen som en økonomisk Mellemting, som en Overgangsform, fremtvunget af økonomiske Forhold, men paa virket i væsentlig Grad af politisk Magtfordeling.

Netop Blandingen af gamle og nye Former fylder Statskapitalismen med indre Modsetninger. Den lader Stat eller Samfund beherske Virksomheder og indskrænker dermed Driftsheren Magt uden at den dog behøver at røkke ved den indre Oobgning i Foretagenderne og give Arbejderne den Indflydelse de burde have. Den ophæver det private Profitbæger som drivende Motiv for Foretagenderne men den erstatter det ikke med og den indfører ikke en planmæssig Hovedsag. Den er dikteret af økonomiske Omstændigheder og bryder sig Vej trods politiske Synspunkter hos kapitalistiske sindede Regeringer, men den gør samtidige Spørgsmaal om politisk Herredomme over Staten overordentlig betydningsfuld. Og den stiller — under sin Frem- eller Tilbage-skriden — Arbejderklassen og Arbejderbevægelsen over Problemer, der ofte vil kræve en ny Indstilling overfor Statsbegrebet paa samme Maade om end i anden Grad end det gamle Problem om »Dagen for og efter Revolutionen» gør det.

Jo stærkere man vil hævde Tiden statskapitalistiske Indgreb som et Overgangsled til en socialistisk Økonomi og jo stærkere selve Kendsgerningerne viser, at der her ikke er Tale om en skærpet Form for kapitalistiske Herredomme, jo stærkere maa imidlertid Bestræbelserne blive for at udvide og sikre Arbejdernes Magt i Staten. Erfaringerne herhjemme viser — som ovenfor anført — at Privatkapitalismen søger hastigt at afvikle de statskapitalistiske Forholdsregler, Omstændighe-

derne tvinger den til at være med til i givet Øjeblik. De sidste Hændelser i Tyskland bekræfter for saa vidt det samme. Det vil ikke kunne lykkes Kapitalismen at skruer Udviklingen tilbage, thi et engang passeret Trin i den økonomiske Udvikling kan ikke alter blive fremherskende. Men Udviklingen vil kunne hæmmes, og den vil midlertidig, bl. a. som Fascisme, kunne antage Former meget fjendtlige mod Arbejderklassen. Omvendt vil forøget politisk Magt hos Arbejderklassen kunne fremskynde Udviklingen, gøre Overgangsperioden kortere og bedre Arbejderklassens Kaar, ogsaa inden man naar helt frem til den socialistiske Samfundsøkonomi.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Løgtingið

var í ár sett á heldur óvanligan hátt, ið soleiðis at fyrst var hin vanligu Ólavsokugnústænastan hildin í Havnar kirkju, har Vágapresturin prædikaði.

Mangir hevði kanska væntað eina ikki heilt fríðarlíga Ólavsokuna, men so varð ikki. Tilroyndir vóru eygumsjónliga eftir bæði heimligum og útlendum blíðum, lag at fáa nakað av flaggkeggl í lag um Ólavsokuna. Onkur hevði kanska vantað at danskt flagg var haft uppi á báðum flaggstongunum Løgtingsins, men so var ikki; og ikki er at hugsað annað enn at onkur var lotin tåð hann Ólavsokumorgur sá nýnamerki Løgtingsins veyra frá flaggstongini á Tinghúsvøllinum: »Løgtingið» skrivað á føroyskum máli.

Ellisformaður Løgtingsins Mikkjal Samuelsen setti tingið. Allir vóru mottir uttan sjálfstýrisflokkin, ið saman við fylgju sínum helt eyka-Ólavsokuting í skúlagarðinum í Havn, meðan hilt fólkavaldin tingu var sett.

Mikkjal Samuelsen skipaði fyrri á Løgtingsins formannspalli, har kongarópin fyrst fyllt Løgtingsalín. Síðani skuldi formannssval vera, og valt var soleiðis, at menn reistu seg upp, tí tað bert var framkomandi eitt uppskot: Johan Poulsen. Sambandsmenn greiddu allir atkvøðu fyrri hesum uppskoti, meðan

javnaðarmenn ikki greiddu atkvøðu. Sjálfstýrisflokkurin var í skúlagarðinum.

Næstformannsváðið var goymt til dagin eftir, og so var rópt eitt »leingi livi» fyrri Føroya fólk, og hin fyrsti tingfundurin var slitin.

Hetta er vist fyrsta sinnið, at hin næststørstu politiski flokkur ongan mann hevur haft inni í tingsalinum, tåð tingið verður sett — men soleiðis var í ár. Kanska at so verður framvegis.

Grønlandsfiskiskap-urin

tykist, sum frá er frætt, ikki at royndast so væl nú sum um hesa tíðina í fjør.

„Tummassar Jógvan“

kom inn á Havnina ígjór morgunin frá Hull, har hann hevði sett veiðuna. Hann fekk 240 sterlingpund fyrri fongin.

„Galethea“

var inni á Havnini um Ólavsokuna, og hevði veitt o. u. 500 kurvar av býsu. Leygardagin helt hon leiðina fram til Hálands, at selja veiðuna.

Á Eysturlandinum

ber væl til við fiskiskapinum tí betur. Frætt er frá »W. G. Mars-halle», ið stutt síðani er yvirkommin, at hon longu hevur fiskað 1500.

Til Fráhaldsfundin.

Fráhaldsfundurin í Nólsoy, sum vegna ólagaligt veður ikki fekkst í lag hin tilætlaða sunnudagin, verður um víðrar komandi sunnudag. Farið verður við »Álkuni» kl. 9 á morgni.

Føroya landsfram-sýning,

ið hevur verið hendinga væl fyrirrekað, hevur eisini verið dugliga vitjað. Tað gerst ikki í einum stuttum ummæli at greiða frá teim nógvu vøku og — tað er vert at siga — biliga lutum ið hava verið sýndir og seldir. Slíkar framsýningar eiga at vera havdar nakað tíðum, tí tær hava stóran týdning fyrri land og fólk okkara.

Ein framsýningin

var hildin í Avhaldshúsinum í Havn um Ólavsokuna. — Tað var skreddar Debes, ið sýndi og seldi heimayrkisvørur, og

frúgvín Bergitte Johannesen, ið hevði framsýning av myndum sínum. Eisini her var nógv at geva gætur: vøkur og væl gjørd arbeiðir. — Tey seldu tí heldur ikki lítið.

„Stavangerfjord“

hitt stóra norska skipið bar við Havnina í gjár við o. u. 500 ferðafólkom.

„Tjaldur“

kom sunnukvæðið frá Keypmannahavn. 48 ferðafólk. 327 tons av farni.

Javnaðarfundur.

Stjórn Javnaðarflokksins og felagsstjórnarlímur halda fund í stovu flokksins á Løgtingi í kvöld tirsdagin 2. august kl. 20. Felagslímur eiga eisini atgongd.

Formaðurin.

Føroya Ferðamanna-felag

hevur sent út sitt fyrsta leiðbeinandi hefti til fremmant ferðafólk, ið vitja higar. Heftið sigur stutt og greitt frá Tórshavn og nærhendis, har ferðafólk eiga at koma, og inniheldur eisini eitt fitt kort yvir Havnina.

Snurrevaadsfiskeri.

Statsministeriet har under 13. d. M. tilskrevet Fiskeridirektoratet saaledes:

»Fra Danmarks Repræsentation i Island har man modtaget saalydende Telegram af 12. d. M.: »Indberetning 155 17. Maj: Midlertidig Lov udstedt ophævede Forbud Snurrevaad Fiskeri Tidsrum 16. Juli til 31. December i Aar.«

Hvilket herved meddeles.

P. M. V.

E. B.

Stahlschmidt.

(sign.)»

Fiskemarkedet.

»Føroya Fiskaútflutningsfelag« meddeler:

16.—7.—32.

Oporto: Tilførsel af færøsk Klipfisk 0 Tons, af islandsk 0, af norsk 342, af newfoundlandsk 147. Priser for færøsk Klipfisk 186 Esc. pr. 60 kg, for islandsk 186, for norsk 172, for newfoundlandsk 290, for tysk 150. Beholdninger af newfoundlandsk Klipfisk 951 Tons, af alle Klipfiskesorter 1446. Markedet roligt. Kurs for Lst. 110,00 Esc. pr. 1 Pd.

18.—7.—32.

Bilbao: Tilførsel af norsk Klipfisk 497 Tons. Beholdninger af dansk Klipfisk 400, af islandsk 600, af norsk 100. Priser (Pesetas pr. 50 kg) for færøsk Klipfisk 82—85, for islandsk 81—83, for norsk 82. Sterling 44,25.

19.—7.—32.

Barcelona: Tilførsel af færøsk Klipfisk 215 Tons. Priser (Pesetas pr. 50 kg) for 1. Klasse Klipfisk 88—94. Beholdninger af alle Klipfiskesorter 1500 Tons.

22.—7.—32.

Oporto: Ingen Tilførsel af færøsk Klipfisk. Tilførsel af islandsk Klipfisk 30 Tons, af norsk 476, af newfoundlandsk 344. Priser (Esc. pr. 60 kg) for færøsk og islandsk Klipfisk 190, for norsk 181, for newfoundlandsk 282, for tysk 154. Beholdninger af newfoundlandsk Klipfisk 783 Tons, af alle Klipfiskesorter 1869. Markedet livligt. Kurs for Lst. (Esc. pr. 1 Pd) 110,00.

Lissabon: 1.—15. Juli. Tilførsel af norsk Klipfisk 711 Tons, af islandsk 459, af fransk Lavée 18. Beholdninger af norsk Klipfisk 192, af islandsk 260, af fransk Lavée 18. Priser (Esc pr. 60 kg) for islandsk Klipfisk 190, for norsk 210. Markedet livligt.

YMIST

Franska ferðaskipið »France«, sum vitjaði Havnina, var 24.839 tons, 689 fót langur, siglur 24 mil og hevur 1885 ferðafólkárum. Bygdur 1912.

Nú kunna fólk tala frá luftini yvir ella gjøgnum ljósstrálar.

I fjør vóru í Amerika 391.957 falskir pengaseðlar oyðlagdir og 1524 falskmýntnarar tiknir.

Lofots-fiskiskapurin, sum nú er endaður, var mikil í ár, men pengaúrslitið lítið, tó frægari enn í fjør.

Senatið í Amerika hevur granskað aktispekulationirnar og funnið mikið humbukk. Til domis hevur films-fyrstn H. M. Warnes fingið blóðini til at loyfrisa sínum kompaníi, soleiðis at aktiurnar eru hækkaðar ómetuligt og so sjálvrú keypt tær aftur, tá tær fullu og tjenti harvið lakar 10 mill. doll. Fyri ikki at siga stólið, so lúmpað sær tær til. Hetta var í 1930.

Tordenskjold.

En brutal Overordnet.

En daarlig Kammerat.

Og en krybende Snob.

Alt flyder, forkynder allerede hin gamle Græker Heraklit for et Par Tusind Aar siden. Alligevel, hvem skulde have troet, at al Tings Oplosning i sin egen Modsetning skulde gaa saa vidt at den danske Generalstab udsendte et lærd Værk, der pillede adskilligt af Glorien om Tordenskjolds Hoved? Rent ud sagt et Værk, der med et bramfrit Udtryk »piller Tordenskjold ned« baade som Søhelt og Menneske.

Som vi alle ved, blev Tordenskjold født i Trondhjem. Det var i Aaret 1690. Hans Fader var en efter Datidens Forhold velhavende Raadmand, ogsaa velhavende paa Born: Dotre

seks og Sommer tolv, som det staar i Visen. Meget fortælle om Tordenskjolds Barndom. Det meste er frit opfundne Kroniker, men derfor kan de jo være lige morsomme.

Pitter Janssen Wessell stod der paa Tordenskjolds Daabsattest. Selv kaldte han sig mest Peter Wessell. Paa fædrene og mødrene Side var han af velhavende Borgerslægt med enkelte adelige iblandt. Han slog selv paa dette i et Brev, han sendte til Kongen, umiddelbart for han adledes under Navnet Tordenskjold. Hvis nogen altsaa har troet paa Fortællingen om den fattige Skræderdreng, maa de lade den Illusion fare.

14 Aar gammel rendte han hjemmefra. Opholdt sig et Par Aar i København hos en Præst, der kendte hans Familie, kom saa ud at sejle paa Langfart, blev Sokadet og anmodede som saadan om at faa Fregat at fore, men blev i Stedet udnævnt til Løjtnant. Paa Maaneder efter, hen paa Aaret 1711, fik han sit første Skib at fore, det lille »Ormen«. Og dermed begynder den saa omtalte Kæde af Bedrifter i de danske og norske Farvande.

Et lille Stykke Verdenshistorie afgjordes i de Aar i Skandinaviens. Sveriges Krigs-Konge Karl XII var efter en aarelang Krigførelse rundt paa Europas Valpladser trods mange Sejre vendt tilbage til Norden som en slagen Mand. Nu stod den sidste Kamp mellem Karl XII og hans mange Modstandere, til hvilke ogsaa Danmark sluttede sig. I denne Kamp afgjordes det endelig, at Sverige ikke mere skulde blive nogen europæisk

Stormagt. Men det afgjordes ogsaa endeligt, at Skaane aldrig mere skulde blive dansk. De danske Soldater, der 1709 drog ind i Skaane, havde skrevet »Nu eller aldrig« paa deres Vogne — det blev aldrig.

Den unge Løjtnant Peter Wessell, der ved paagaende personlig Henvendelse til Norges Statholder havde faaet det lille Skib »Ormen« under sin Kommando, viste sig at have usædvanlige Anlæg for gennem et rask Kup at bemægtige sig svenske Handelskibe og erobre eller odelægge Krigsskibe, selv om de var større end hans eget.

Paa et Par Aar var han naaet at blive Fregatkaptajn. Blev derpaa adlet med Navnet »Tordenskjold« i 1716. Udførte i samme Aar vel sin største Bedrift, idet han med en Del Skibe trængte ind i Dynekilen og odelagde en Mængde svenske Skibe og meget Krigsmateriel, hvilket i nogen Grad lammede Svenskerne Angreb til Lands paa Norge.

Med Slaget i Dynekilen kulminerede den nybagte Adelsmands Berømmelse. Han udnævntes til Kommandør og fik Overkommandoen over Flaaden i Kattegat og de nordlige Farvande. En enestaaende og eventyrlig Karriere for den da kun 25-aarige Sømand.

Begyndelsen paa Tordenskjolds Virksomhed som Søhelt i større Maalestok var ikke glansfuld. Han skulde ledsage nogle Skibe med Soldater fra København til Norge, men Flaaden blev splittet af Storm, hvorved nogle af Skibene strandede i Sverige, og 6 Kompagnier Jyder blev svenske Krigsfanger.

Tordenskjold afgav en hastig Indberetning, hvori han lagde hele Skylden for det skete paa en af Underanførerne. Det foranledigede en af de næsten tallose Stridigheder mellem Tordenskjold og hans Undergivne, Det er ikke nogen blid Dom, Generalstabværkerne fælder over T.s Stilling til hans Undergivne;